

K A R A R

Kurulumuz Başkanına Adalet ve Kalkınma Partisi Yüksek Seçim Kurulu Temsilcisi Recep ÖZEL tarafından sunulan 18.04.2023 tarihli dilekçede; 14 Mayıs 2023 tarihinde yapılacak olan Milletvekili Genel Seçiminde bazı ittifakların içerisindeki siyasi partilerin kimi seçim çevrelerinde liste vermedikleri, ittifak hükümlerini açıkça ihlal ettiklerinden ittifak hükümlerinden yararlanmamaları ve ayrı ayrı seçime katılmaları gerektiği, zira Millet ittifakının Yüksek Seçim Kuruluna sunmuş olduğu ittifak protokolünde 6 siyasi partinin yer aldığı, oy pusulasındaki yerlerinin tespitine istinaden ittifak ve ittifak içerisindeki siyasi partiler için ayrı ayrı kura işlemi yapıldığı, ancak ittifak içerisindeki 4 siyasi partinin aday listesi vermediği, diğer iki partinin ise bazı seçim çevrelerinde aday listesi sunmadığı, buna rağmen ittifak protokolünü de imzaya imzalamaya yönelik herhangi bir ek protokol sunmadıkları, ortada geçerliliğini yitirmiş bir protokolün bulunduğu gerekçeleriyle oy pusulalarında Millet ittifakı ibaresi bulunmaması, her siyasi partiye müstakil olarak yer verilmesi, ayrıca baraj hesaplamasının da her bir siyasi parti için ayrı ayrı yapılması talep edilmiş olmakla konu incelendi.

GEREKÇİ GÖRÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

İstem, aday listesi vermeyen ittifak içerisindeki siyasi partilerin ittifak hakkındaki hiçbir hükümden yararlanmamaları, oy pusulasında müstakil olarak yer almaları ile baraj hesaplamalarının müstakil olarak yapılmasına elverişlidir.

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun; "Seçim ittifakı" başlıklı 12/A maddesinde; "*Seçimlere katılma yeterliliği taşıyan **siyasi partiler**, ittifak yaparak seçime katılabilir. **İttifak yapan siyasi partiler**, kendi aday listelerini verir.*

***İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler**, seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna teslim eder. Aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten iki gün öncesine kadar, aynı usulle ittifak protokolünde de imzalanabilir.*

İttifak protokolünde; siyasi partilerce belirlenmesi halinde, ittifak unvanı ve kanunlara aykırı olmayan diğer hususlar yer alır. ...",

- "*Kullanılacak oy pusulasının ekli" başlıklı 26'ncı maddesinde "... ittifak yapan siyasi partiler, kuraya ittifak olarak dâhil edilir ve **oy pusulasında yan yana yer alır. Bu partilerin ittifak içerisindeki sıraları** da kurayla belirlenir. İttifak yapan **siyasi partilerin sütunlarının üzerinde**; kısa kenarı iki santimetre, uzun kenarı bu **partilerin sütunlarının genişliği** ile **sütunlarının aralığı toplamı kadar olan**, dikdörtgen ekinde ittifak unvanının yer aldığı ortak bir bölüm bulunur. İttifakın unvanı yoksa, ittifak unvanı bölümüne yalnız "**TT FAK**" ibaresi yazılır. Unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde, bunlar başvuru sırasına göre numaralandırılır. İttifak unvanı bölümü ile **aralarındaki boşluk dâhil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamı** ittifak alanıdır. ...",*

- "*Genel baraj ve hesaplanması" başlıklı 33'üncü maddesinin birinci fıkrasında; "Genel seçimlerde ülke genelinde, ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde, geçerli oyların yüzde yedisini geçmeyen partiler milletvekili çıkaramazlar. Seçim ittifakı yapılması halinde, yüzde yedilik barajın hesaplanmasında ittifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamı esas alınır ve bu siyasi partiler için ayrıca baraj hesaplaması yapılmaz. Bir siyasi parti listesinde yer alması **bağımsız adayların seçilebilmesi de listesinde yer aldığı siyasi partinin ülke genelinde ve ara seçimlerde seçim yapılan çevrelerin tümünde yüzde yedilik barajı aşması ile mümkündür.**"*

- 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun'un 100'üncü maddesinde; "Bunlardan sonra, **İttifak yapan siyasi partilerin** bulunması halinde, ittifakların birleşik oy pusulasındaki sıralarına göre **ortak oyları için** yeteri kadar sütun ayrılır ve **bu sütunların üzerine** ittifakların unvanları yazılır."

hükümleri yer almaktadır.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/626

"ittifak"; kelime anlamı olarak, "beraber hareket için sözleşme", "söz birliği etme", "anlaşma, uyuşma, barışma", "birleşme" gibi anlamlara gelmekte olup, bir ittifaktan söz edilebilmesi için belirli bir konuda bir araya gelen, anlaşma esaslı iki tarafın bulunması gereklidir.

Seçim hukuku bakımından da ittifaktan söz edilebilmesi için, seçim ittifakı kurumunun doğası gereği, 2839 sayılı Kanunun 12/A ve diğer ilgili maddeleri uyarınca ittifak yaparak seçime katılan en az iki siyasi partinin varlığı, ittifakın zaruri unsurudur. Nitekim, gerek 2839 sayılı Kanun'un gerekse 298 sayılı Kanun'un ittifakla ilgili hükümlerin düzenlendiği maddelerinin tamamında "ittifak oluşturan siyasi partiler", "ittifak yapan siyasi partiler", "ittifak içerisindeki **her bir siyasi parti**" ve "ittifakın **ortak oyları**" ifadelerine yer verilmiştir.

Ayrıca, seçimlerde kullanılacak birleşik oyların düzenlendiği 2839 sayılı Kanunun 26'ncı maddesinde de, ittifak yapan siyasi partilerin "**oy pusulasında yan yana**" yer alacağı; "**ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının üzerinde**"; "kısa kenarı iki santimetre", "uzun kenarı **bu partilerin sütunlarının genişliği ile**" "**sütunlarının aralığı toplamı kadar** olan", "dikdörtgen ekinde ittifak unvanının yer alacağı" "**ortak bir bölüm**" bulunacağı, kanun koyucu tarafından açık bir şekilde düzenlenmiştir.

Gerek ittifak teriminin lügat anlamı, gerek ittifakın seçim hukuku bakımından terim anlamı, gerekse 2839 sayılı Kanunun 26'ncı maddesinde kanun koyucunun en ince ayrıntısına kadar düzenlemi olduğu ittifak yapan siyasi partilerin birleşik oylar pusulasında kullanılacağı alanın düzenlenmiş biçimi göz önünde bulundurulduğunda, ittifak yapan siyasi partilerden sadece birinin seçime katıldığı seçim çevrelerinde seçim ittifakı yapıldığından söz edilemeyeceğinden; herhangi bir seçim çevresinde ittifaka dahil siyasi partilerden "**sadece birinin seçime katılması halinde**", oylar pusulasında ittifak unvanı kullanılmayacaktır.

Kurulumuzca yapılan değerlendirme neticesinde;

- Her ne kadar Millet İttifakı'na dahil Demokrasi ve Atılım Partisi, Demokrat Parti, Gelecek Partisi ve Saadet Partisi tarafından hiçbir seçim çevresinde aday göstermemiş olsa da, ittifaka dahil diğer partiler olan Cumhuriyet Halk Partisi ve Yeni Parti'nin iller toplamının yarısından fazlasında aday göstermiş olması nedeniyle Millet İttifakı'nın devam ettiğine, ittifak protokolünün geçersiz olduğu iddialarının talebin reddine,

- Gerek ittifak teriminin lügat anlamı, gerek ittifakın seçim hukuku bakımından terim anlamı, gerekse 2839 sayılı Kanunun 26'ncı maddesinde kanun koyucunun en ince ayrıntısına kadar düzenlemi olduğu ittifak yapan siyasi partilerin birleşik oylar pusulasında kullanılacağı alanın düzenlenmiş biçimi göz önünde bulundurulduğunda, ittifak yapan siyasi partilerden sadece birinin seçime katıldığı seçim çevrelerinde seçim ittifakı yapıldığından söz edilemeyeceğinden; herhangi bir seçim çevresinde ittifaka dahil siyasi partilerden "**sadece birinin seçime katılması halinde**", oylar pusulasında ittifak unvanı kullanılmayacaktır.

- Ülke barajı hesabında 2839 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca ittifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamının esas alınacağına,

- Herhangi bir seçim çevresinde ittifaka dahil siyasi partilerden sadece birinin seçime katılması halinde, bu siyasi partinin pusuladaki sırasının, ittifakın kura ile belirlenmiş olan sırası olacaktır,

karar verilmesi gerekmektedir.

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/626

S O N U Ç:

Açıklanan nedenlerle;

1- Millet ittifakı'nın devam ettiğine, ittifak protokolünün geçersiz olduğuna ilişkin talebin reddine,

2- Herhangi bir seçim çevresinde ittifaka dahil siyasi partilerden sadece birinin seçime katılması halinde, oy pusulasında ittifak unvanının kullanılmayacağına,

3- Ülke barajı hesabında 2839 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesinin birinci fıkrasının ikinci cümlesi uyarınca ittifak yapan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamının esas alınacağına,

4- Herhangi bir seçim çevresinde ittifaka dahil siyasi partilerden sadece birinin seçime katılması halinde, bu siyasi partinin pusuladaki sırasının, ittifakın kura ile belirlenmiş olan sırası olacağına,

5- Karar örneğinin Adalet ve Kalkınma Partisi Yüksek Seçim Kurulu Temsilcisi Recep ÖZEL'e ve seçime katılan siyasi parti genel başkanlıklarına gönderilmesine,

18.04.2023 tarihinde oy çokluğu ile karar verildi.

Başkan
Ahmet YENER
(M)

Başkanvekili
Ekrem ÖZÜBEK

Üye
Ali ÜRKER

Üye
Orhan USTA
(M)

Üye
Battal ÖZÜT

Üye
Talip BAKIR

Üye
Dr. Serdar MUTTA

Üye
Mahmut AKGÜN

Üye
Feyzi EROĞLU

Üye
Smail KALENDER
(M)

Üye
Ali ÇOPUR
(M)

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/626

K A R A R I O Y

2839 sayılı Milletvekili Seçimi Kanunu'nun 12/A maddesinin;

Birinci fıkrasında; *"Seçimlere katılma yeterliliği taşıyan siyasi partiler, ittifak yaparak seçime katılabilir. İttifak yapan siyasi partiler, kendi aday listelerini verir."*

İkinci fıkrasında; *"İttifak yaparak seçime katılma kararı alan siyasi partiler, seçimin başlangıç tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde, genel başkanların imzalarını ihtiva eden ittifak protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna teslim eder. Aday listelerinin teslim edilmesi için belirlenen tarihten iki gün öncesine kadar, aynı usulle ittifak protokolünde de imzalandırılabilir."*

Üçüncü fıkrasında; *"İttifak protokolünde; siyasi partilerce belirlenmesi halinde, ittifak unvanı ve kanunlara aykırı olmayan diğer hususlar yer alır."*

Beşinci fıkrasında; *"Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar ile seçim ittifakına ilişkin diğer hususlar Yüksek Seçim Kurulunca belirlenir."* hükümlerine yer verilmiştir.

Bununla birlikte, seçim ittifakının uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Yüksek Seçim Kurulunun 15.03.2023 tarihli ve 2023/125 sayılı kararıyla belirlenmiştir.

Seçime katılacak olan siyasi partiler, 2839 sayılı Kanun 12/A maddesi ile Yüksek Seçim Kurulunun 15.03.2023 tarihli ve 2023/125 sayılı kararına aykırı düzenlemelerle ekilde ittifak protokolünü düzenleyerek geçerli süre içerisinde Yüksek Seçim Kuruluna sunmak zorundadır.

2839 sayılı Kanun'un 12/A maddesinin birinci ve devamı fıkraları uyarınca ittifak oluşturan siyasi partilerin, her seçim çevresinde aday gösterip göstermediğini bilmeksizin her seçim çevresinde ittifakın varlığından bahsetmek gerekir.

Nitekim 23.03.2023 tarihli ve 2023/225 sayılı 14 Mayıs 2023 Tarihinde Birlikte Yapılacak Olan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Ve 28. Dönem Milletvekili Genel Seçiminde Kullanılacak Birlikte Yapılacak Oy Pusulaları ile Görme Engelli Oy Kullanma Tablonun Üretimi İndirgen Uygulanacak Usul Ve Esasları Gösterir Yönetmeliğin "Kullanılacak birlikte oy pusulalarının ekli" başlıklı 5'inci maddesinin 2. Fıkrasının "Yurt içinde kullanılacak olan birlikte oy pusulası;" başlıklı (A) bendinin (ç) alt bendinde; *"İttifak yapan siyasi partiler, kuraya ittifak olarak dâhil edilir ve oy pusulasında yan yana yer alır. Bu partilerin ittifak içerisindeki sıraları da kurayla belirlenir. İttifak yapan siyasi partilerin sütunlarının üzerinde; kısa kenarı 2cm, uzun kenarı bu partilerin sütunlarının genişliği ile sütunlarının aralığı toplamı kadar olan, dikdörtgen ekinde ittifak unvanının yer aldığı ortak bir bölüm bulunur. İttifakın unvanı yoksa, ittifak unvanı bölümüne yalnız "TTFAK" ibaresi yazılır. Unvanı olmayan ittifakın birden fazla olması halinde, bunlar başvuru sırasına göre numaralandırılır. İttifak unvanı bölümü ile aralarındaki boşluk dâhil ittifak yapan siyasi partilerin sütunlarının tamamı ittifak alanıdır."* düzenlemeleri yer almaktadır.

Yukarıda anılan düzenlemeye göre seçim çevresi ayırt etmeksizin siyasi partilerin ve ittifakların birlikte oy pusulasındaki yeri belirlenirken ittifak halinde seçime giren siyasi partilerin kuraya ittifak olarak dahil olduğu, bu ittifak oluşturan partilerden sadece bir tanesinin herhangi bir seçim çevresinde seçime katıldığı durumda yine ittifaka belirlenen sırada oy pusulasında yerini alacağı muhakkaktır.

Tüm bunların yanı sıra 23.03.2023 tarihli ve 2023/224 sayılı Yüksek Seçim Kurulu Kararına ek olan "İçişleri Bakanlığı Seçim Kurullarının Seçim Sonuçlarına İlişkin Görevleri ile Yurt Düzeyi Seçim Sonuçlarının Belirlenmesinde Uygulanacak Usul ve Esaslara Dair 136 sayılı Genelge"nin 8'inci maddesi ve 2839 sayılı Kanun'un 33'üncü maddesine göre yüzde 7'lik genel baraj hesabında, ittifak oluşturan siyasi partilerin aldıkları geçerli oyların toplamı esas alınır. Dolayısıyla bir seçim çevresinde ittifak oluşturan siyasi partilerden sadece bir tanesi olsa dahi o seçim çevresinden gelecek oylar, genel barajın hesaplanmasında o seçim çevresinde aday göstermeyen siyasi partiyi de etkileyecektir. Dolaylı olarak etkisi bulunan bu durumda, o seçim çevresinde ittifakın tek üyesi olan siyasi partinin o seçim çevresinde diğer partiden bağımsız

T.C.
YÜKSEK SEÇİM KURULU
Karar No: 2023/626

tutularak, ittifak ibaresinin yer almaması hususunun anılan düzenlemelerle uyumluluğu bulunmamaktadır.

Öte yandan, Millet İttifakının 22.03.2023 tarihli seçim ittifakı protokolünü Yüksek Seçim Kuruluna sunduğu, geline süreçte Millet İttifakına dahil olan siyasi partilerinden herhangi birisinin ittifaktan vazgeçtiği inde dair bir beyanda bulunulmadığı gibi, ittifak protokolünün değiştirildiğine ilişkin bir durumdan da söz edilememektedir. Bu itibarla 08.04.2023 tarihli tutanak ile 28. Dönem Milletvekili Genel Seçimine katılacak olan ittifakların ve siyasi partilerin birleşik oyu pusulasındaki yerleri, ad çekme işlemi yapılarak belirlenmiştir.

Sonuç olarak; Yukarıda açıklanan nedenlerle bir seçim çevresinde ittifakın tek üyesi olarak seçime katılan bir siyasi partinin oy pusulasındaki yeri, ad çekme işlemi ile belirlenerek ittifaka yer verilen sırada olması gerekmektedir beraber, siyasi parti logosu üzerinde ait olduğu ittifak sütununun da bulunması gerektiği görülmüştür, aksi yönde verilen çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkan
Ahmet YENER

Üye
Orhan USTA

Üye
Smail KALENDER

Üye
Ali ÇOPUR